

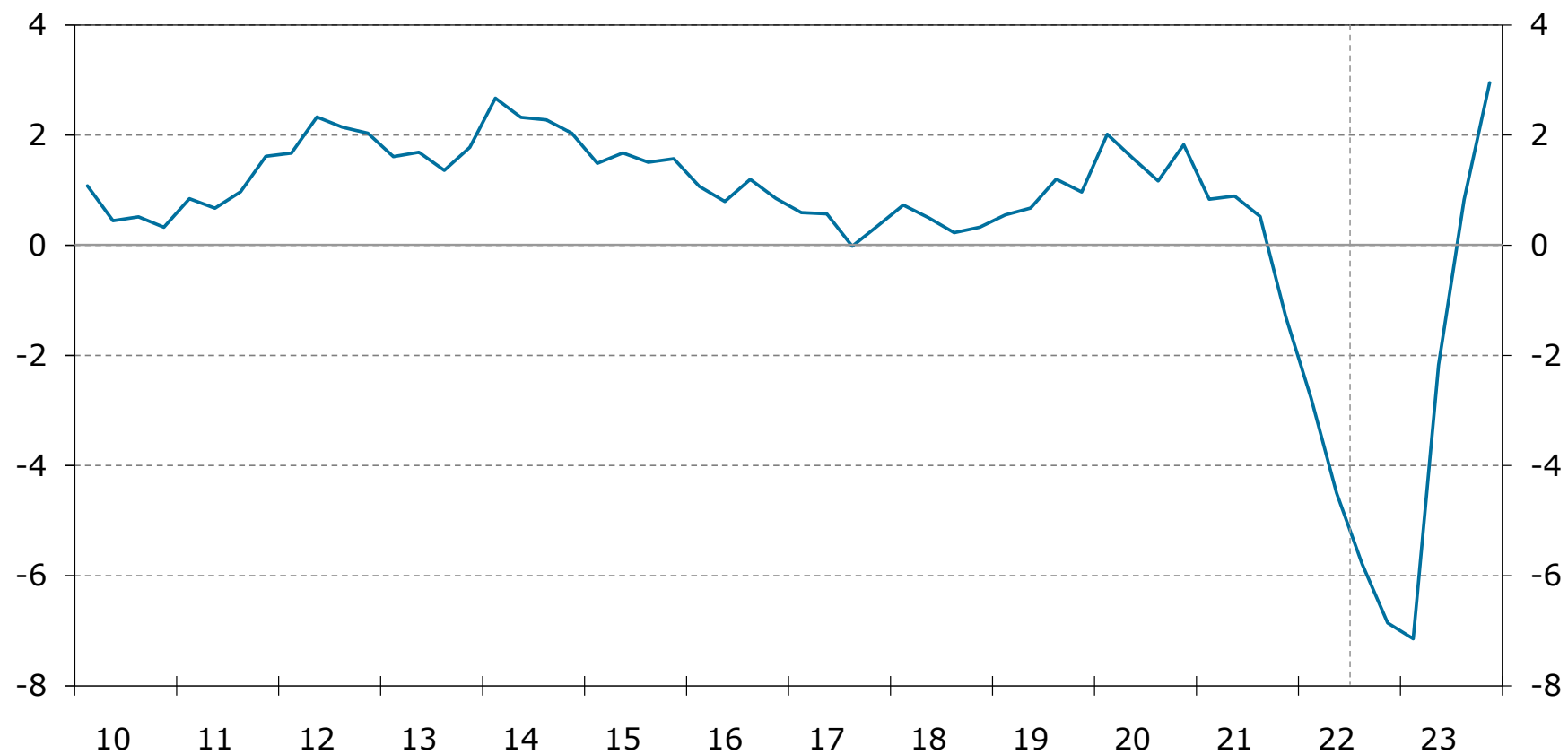
Avtalsrörelsen 2023

Lars Calmfors

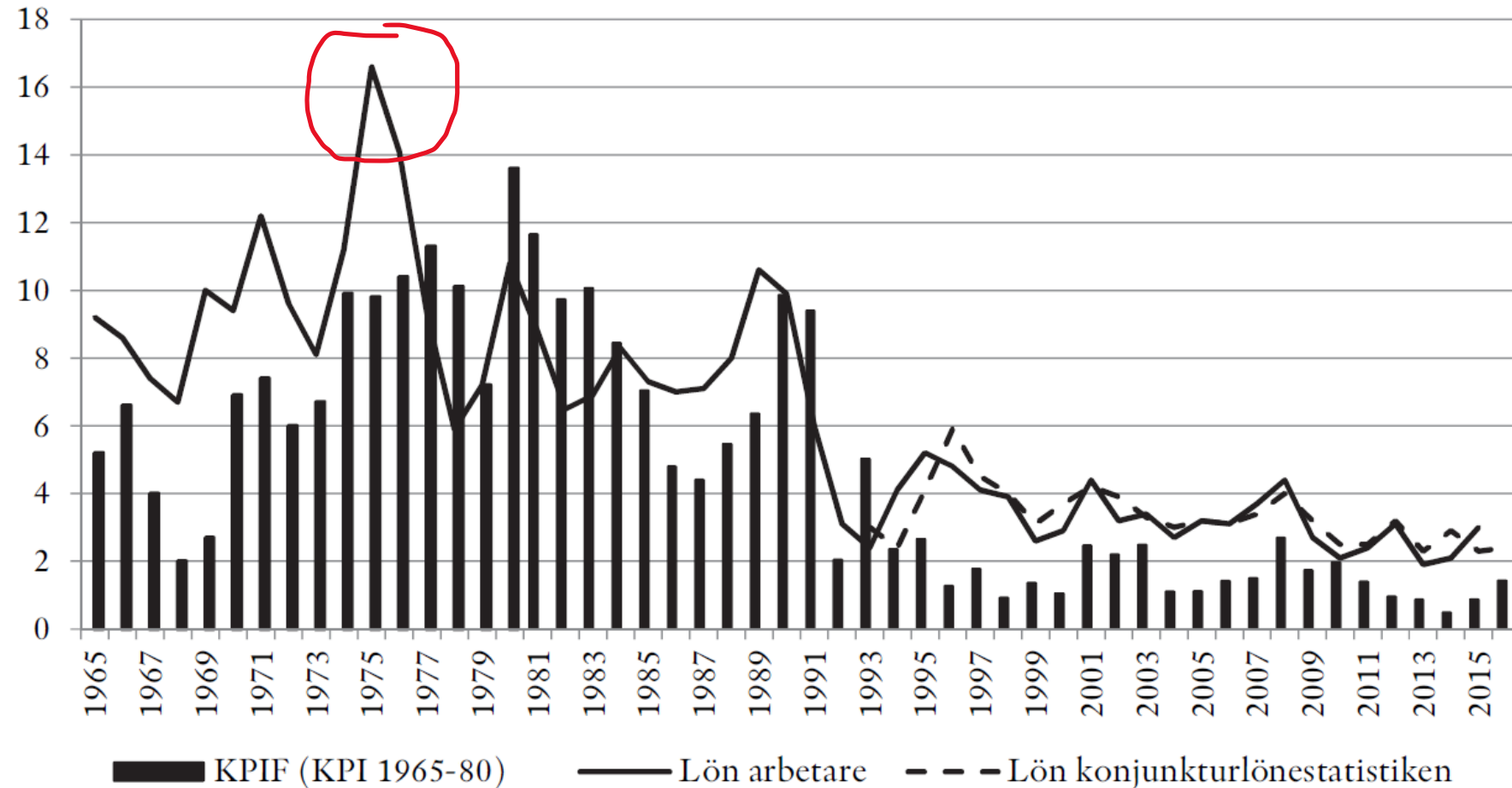
13/10-2022

SNS

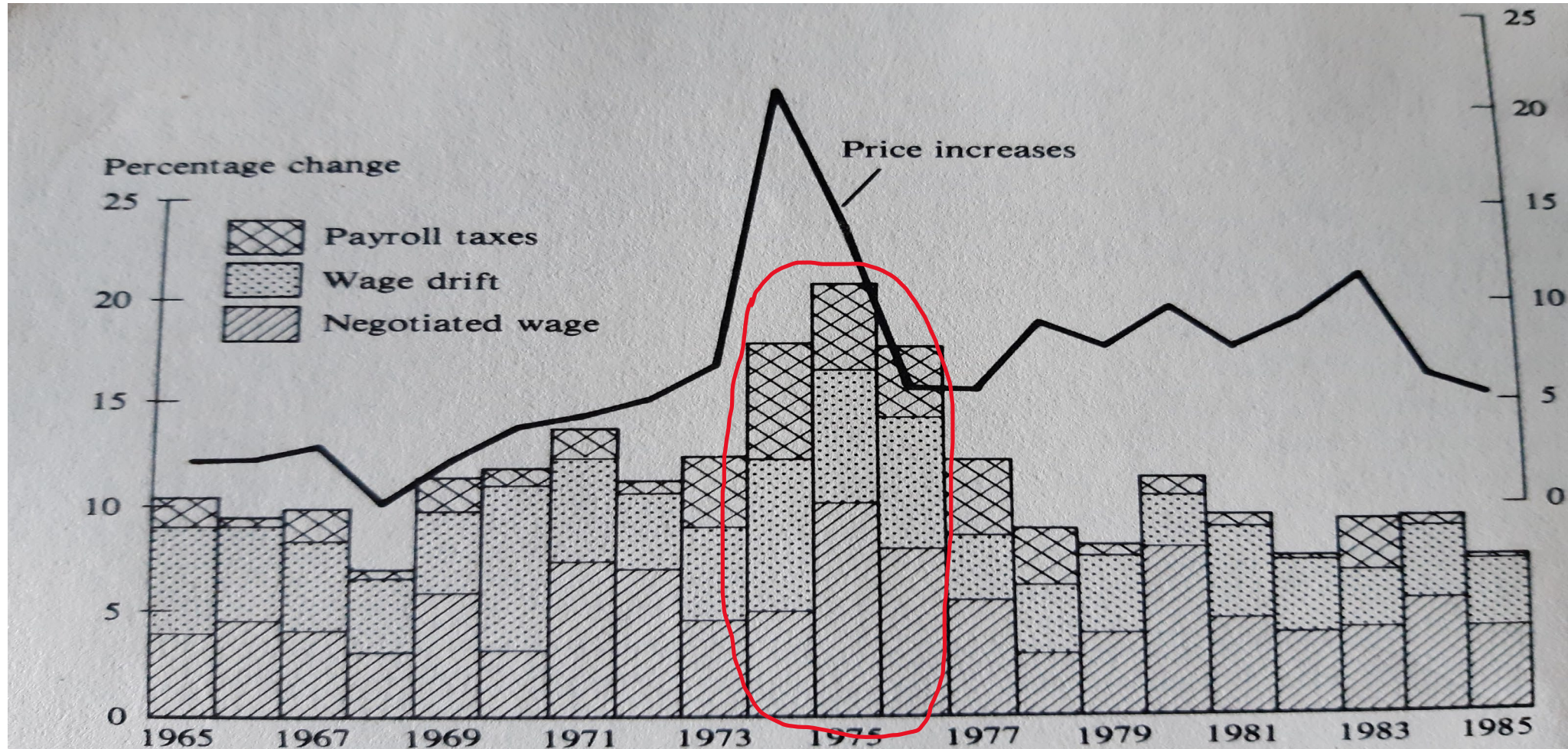
Årlig reallöneförändring, procent

Nominell löneökning och konsumentprisinflation

Lönekostnadsökningar och förädlingsvärde-prisökningar i industrin, 1965–85

Varför gick det snett på 1970-talet?

- Riksbanken var inriktad på att hålla växelkursen fast
 - ingen aktiv räntepolitik för att hålla nere inflationen
- Alltför expansiv finanspolitik
 - inriktning på motverka efterfrågebortfall av lägre realinkomster
 - man missade att utbudet (potentiell BNP) minskade
- Otilräckligt samordnade avtalsförhandlingar för arbetare, privatanställda tjänstemän och offentliganställda

Koreainflationen 1951–52

- Stora råvaruprisstegringar när Koreakriget bröt ut 1950
- KPI steg med 17 respektive 7 procent
- Årliga lönestegringar runt 20 procent
- Men det blev en *engångsinflation*
- Varför inte fortskridande inflationsprocess som på 1970-talet?

Varför skulle det gå bättre nu än på 1970-talet?

- Självständig Riksbank med tydligt mål uppnå låg inflation
- Inställning hos facken att inte söka kompensation för prisstegringarna
- Låg löneglidning under senare år
- Inga stora höjningar av arbetsgivaravgifterna

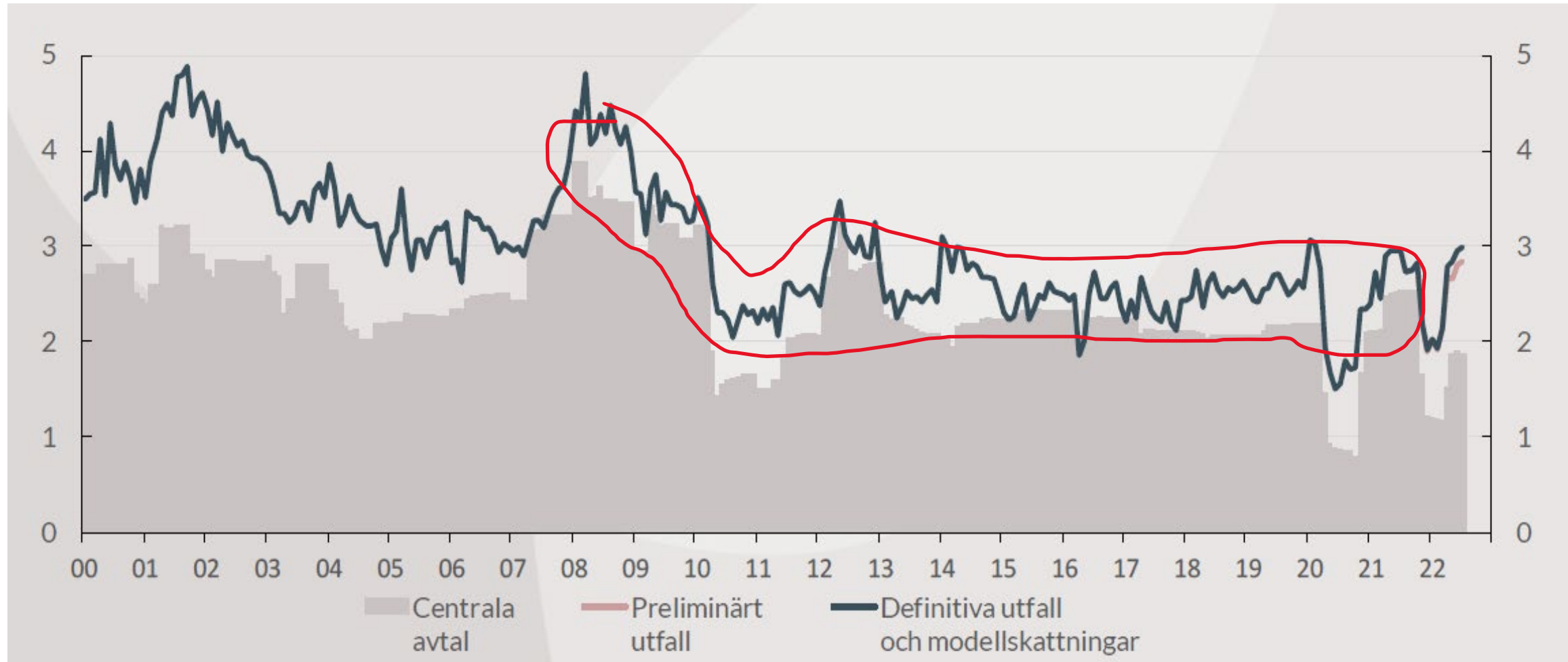
Förväntad KPIF-inflation, procent

	Fack	Arbetsgivarförbund
1 års sikt	5,7	4,6
2 års sikt	3,4	3,1
5 års sikt	2,2	1,9

Varför skulle det gå bättre nu än på 1970-talet?

- Självständig Riksbank med tydligt mål uppnå låg inflation
- Inställning hos facken att inte söka kompensation för prisstegringarna
- Låg löneglidning under senare år
- Inga stora höjningar av arbetsgivaravgifterna

Nominella löneökningar, procent

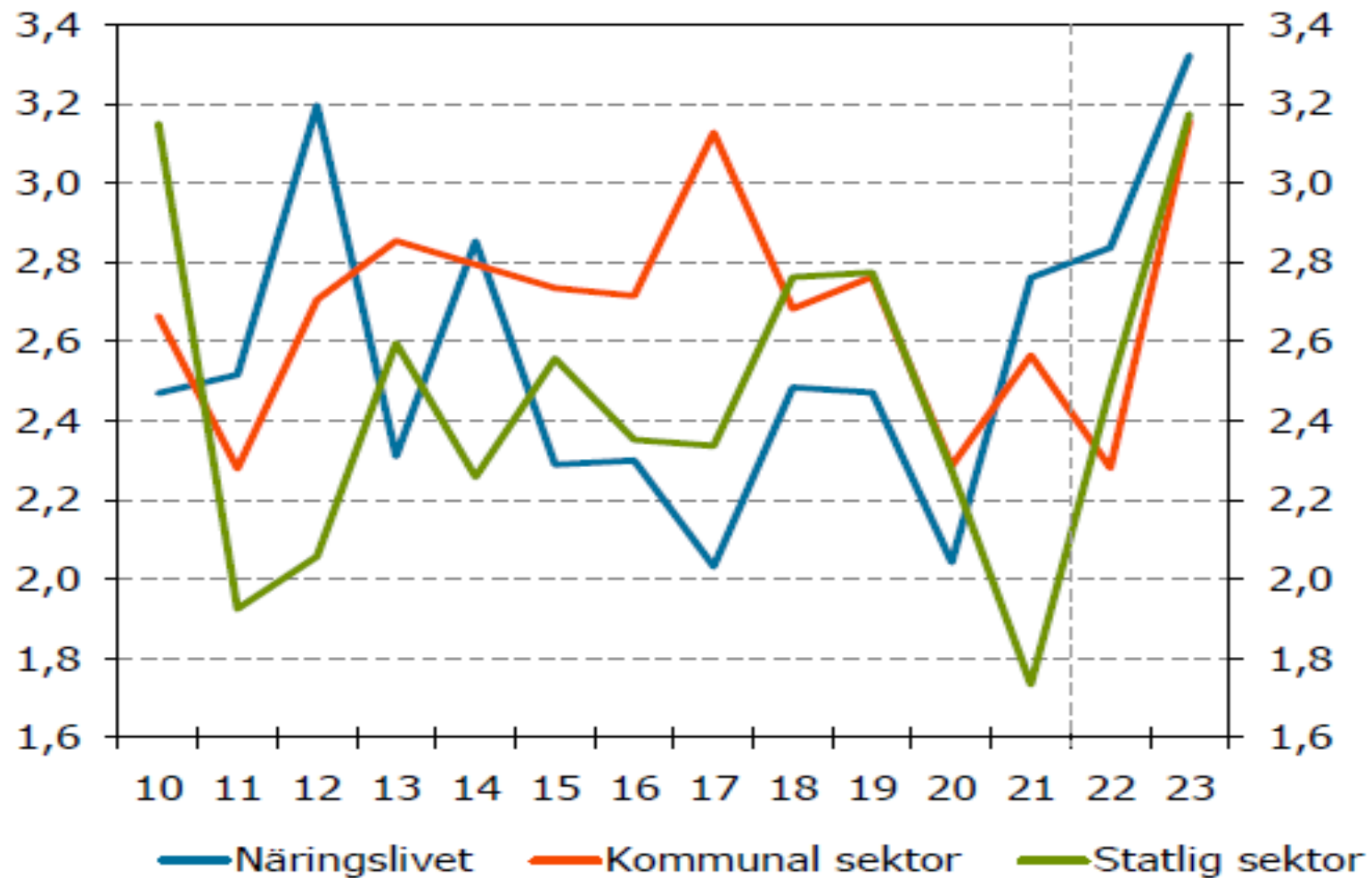
Varför skulle det gå bättre nu än på 1970-talet?

- Självständig Riksbank med tydligt mål uppnå låg inflation
- Inställning hos facken att inte söka kompensation för prisstegringarna
- Låg löneglidning under senare år
- Inga stora höjningar av arbetsgivaravgifterna

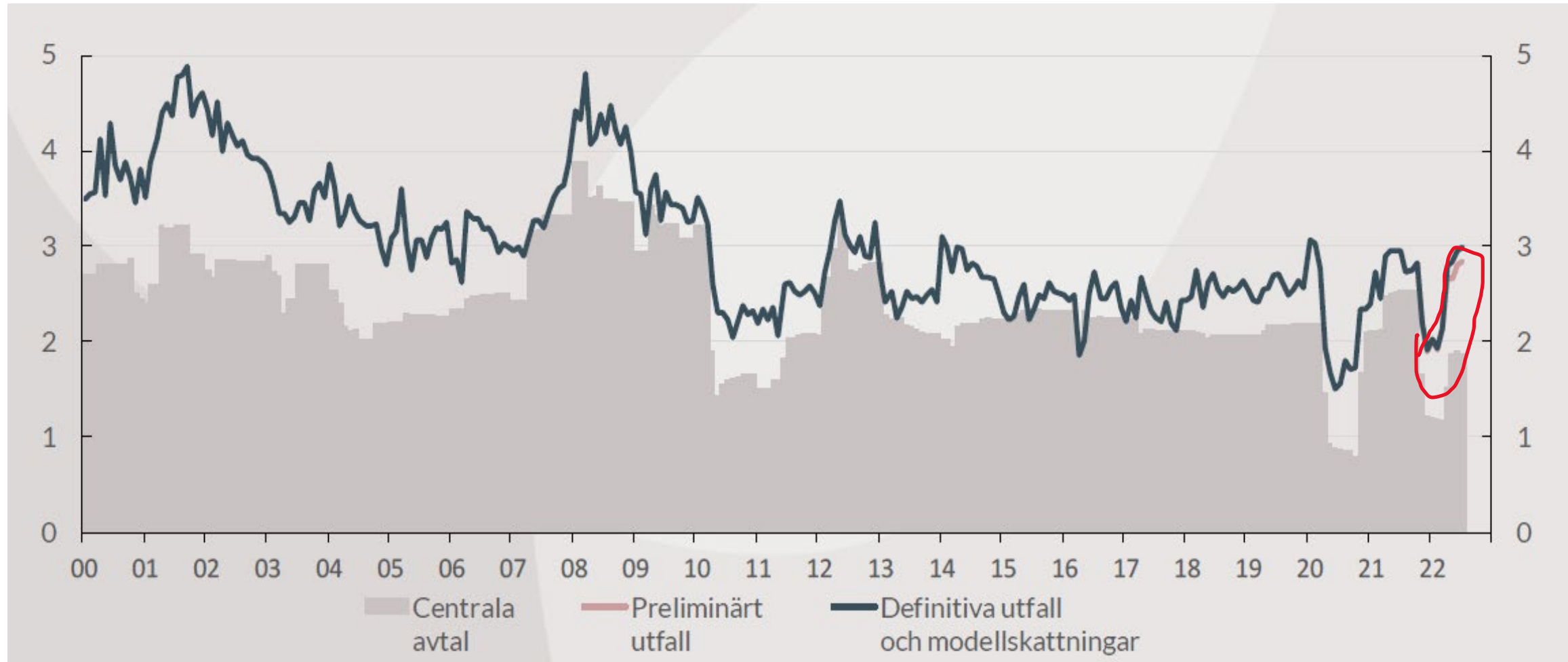
Orosmoln

- Spänningar på arbetsmarknaden
 - behov av relativlönehöjningar i stora delar av offentlig sektor
 - men snabbare löneökningar nu i näringslivet
- Löneavtalen kan bli för låga
 - kan slå tillbaka längre fram
- Hög bruttovinstandel
- Kronans depreciering
- Stora låglönepåslag
- Löneutvecklingen utomlands
- Finanspolitiken

Nominella löneökningar, procent

Nominella löneökningar, procent

Orosmoln

- Spänningar på arbetsmarknaden
 - behov av relativlönehöjningar i stora delar av offentlig sektor
 - men snabbare löneökningar nu i näringslivet
- Löneavtalen kan bli för låga
 - kan slå tillbaka längre fram
- Hög bruttovinstandel
- Kronans depreciering
- Stora låglönepåslag
- Löneutvecklingen utomlands
- Finanspolitiken

Justerad bruttovinstandel, näringslivet, procent av förädlingsvärdet

1993–1998	38,8
1999–2008	36,7
2009–2018	36,1
2019	36,5
2020	37,5
2021	38,9
2022	40,4

Orosmoln

- Spänningar på arbetsmarknaden
 - behov av relativlönehöjningar i stora delar av offentlig sektor
 - men snabbare löneökningar nu i näringslivet
- Löneavtalen kan bli för låga
 - kan slå tillbaka längre fram
- Hög bruttovinstandel
- Kronans depreciering
- Stora låglönepåslag
- Löneutvecklingen utomlands
- Finanspolitiken